

อาเซียน ฉลุยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปี พัฒนาต่อยอด

โดย ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ชั้น 4 อาคารพิมล กลกิจ 123 หมู่ 16 ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 42000
โทร. 043-009700 ต่อ 44751, 48183

โทรศัพท์(มือถือ) 081-751-3771

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

อาเซียนเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการ วางโรดแมปพัฒนาต่อยอดในอีก 10 ปี คาดปี 2025
อาเซียนจะเชื่อมโยงกันอย่างแท้จริง เน้นจัดทำยุทธศาสตร์อาเซียน รับการลงทุนต่างชาติ พร้อมไต่ห่วงโซ่โลกสู่ฐาน
การผลิตที่ยั่งยืน

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 27 ระหว่างวันที่ 21-22 พฤศจิกายน 2558 ณ กรุง
กัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย ผู้นำอาเซียนได้ประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม
2558 รวมถึงประกาศวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ.2025 และรับรองแผนงานประชาคมอาเซียน ค.ศ.2025
(AEC Blueprint 2025) ในอีก 10 ปี ข้างหน้า (2559-2568)

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community (AEC) ในปี 2016 ถือเป็นก้าวสำคัญของกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nation : ASEAN) นับตั้งแต่การก่อตั้งในปี 1967 เพราะการรวมตัวของภูมิภาคอาเซียนเปิดโอกาสมหาศาลจากตลาดขนาดใหญ่ 2.6 ล้านล้านดอลลาร์ ที่มีประชากรรวมกันกว่า 622 ล้านคน ซึ่งมากกว่า 50% ยังเป็นประชากรในวัยต่ำกว่า 30 ปี

เศรษฐกิจของกลุ่ม ASEAN มีความก้าวหน้า โดยรายได้ประชาชาติ (GDP) เติบโตขึ้น 2 เท่า นับจากปี 2007 ที่มีการจัดทำ ASEAN Blueprint เพื่อเป็นแนวทางการรวมตัว รายได้ประชากรต่อหัว เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 80% มาสูงกว่า 4,000 ดอลลาร์ ในปี 2014 ASEAN มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่อันดับ 3 ในเอเชีย และใหญ่เป็นอันดับ 7 ของเศรษฐกิจโลก มีประชากรรวมกันกว่า 622 ล้านคน ซึ่งมากกว่า 50% เป็นประชากรในวัยต่ำกว่า 30 ปี

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

AEC Blueprint พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ประกอบด้วยแผนงานในด้านต่างๆ พร้อมกรอบระยะเวลาและมาตรการที่ชัดเจน ซึ่งการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 27 หรือ ASEAN Summit ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย ได้มีการเปิดเผยความคืบหน้าในรายงาน ASEAN Economic Community 2015 : Progress and Achievements

โดยรายงานระบุว่า ความคืบหน้าการรวมตัวเป็น AEC ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2015 ซึ่งวัดจากเครื่องมือติดตามวัดผลการดำเนินงาน (AEC Scorecard) นั้น การดำเนินการในมาตรการที่มีความสำคัญลำดับสูง (High Priority Measures : HPMs) เสร็จสิ้นภายในปี 2558 ได้ถึง 92.7% หรือบรรลุเป้าหมายแล้ว 469 จาก 506 มาตรการตามที่กำหนดไว้ใน AEC Blueprint ยังคงเหลืออีกเพียง 7.3% เท่านั้นที่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้น โดยเป็น HPMs ในเสาหลักแรก ซึ่งได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันกับเสาหลักที่สอง ได้แก่ การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

ขณะที่มาตรการในเสาหลักที่สามการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันและเสาหลักที่สี่การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ดำเนินการคืบหน้าไปเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

เมื่อรวมกับมาตรการอื่นที่ไม่ได้จัดเป็น HPMs ด้วยนั้นการรวมตัวตาม AEC Blueprint ก็นับว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เพราะโดยรวมแล้วดำเนินการได้ 486 จาก 611 มาตรการ หรือ 79.5% การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันนั้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญคือ การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี การเคลื่อนย้ายบริการที่เสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนที่เสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือที่เสรี

อาเซียน จุลยรัฐ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

โดยในองค์ประกอบแรกการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีนั้นมุ่งเน้นไปที่การจัดภาษีที่มีความคืบหน้าอย่างมากนับตั้งแต่อาเซียนร่วมกันก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ปี 2535 จนมาถึงข้อตกลงว่าด้วยการค้าสินค้า (ASEAN Trade in Goods Agreement เรียกย่อว่า ATIGA) ที่มีผลบังคับใช้เมื่อ 17 พฤษภาคม 2553 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และภายในปี 2015 โดยมีความยืดหยุ่นได้สำหรับสินค้าอ่อนไหวบางรายการภายในปี 2018 สำหรับประเทศ CLMV คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

ปัจจุบัน สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศคือ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และบรูไน จัดภาษีสำหรับการค้าระหว่างกันได้อย่างมาก โดยอัตราภาษีส่วนใหญ่ 99.2% อยู่ที่ระดับ 0% ส่วนกลุ่ม CLMV นั้น อัตราภาษี 0% ของกลุ่มอาเซียน มีสัดส่วนเฉลี่ยสูงถึง 95.99%

อาเซียน ฉลุยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

สำหรับการเปิดเสรีทางการเงินนั้นหลังจากที่อาเซียนเห็นชอบในกรอบ Asean Banking Integration Framework (ABIF) ในปี 2014 แล้วก็ได้เริ่มจัดทำกรอบ ASEAN Qualified Bank (QAB) เพื่อให้ธนาคารในอาเซียนที่มีสถานะเป็น QAB จะสามารถประกอบธุรกิจในประเทศใดๆ ในอาเซียนก็ได้

ทางด้านตลาดทุนได้มีการจัดตั้ง ASEAN Exchanges และให้นักลงทุนผ่าน ASEAN Trading Link ตั้งแต่ปี 2012 ซึ่งมีนักลงทุนจากไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์สามารถลงทุนได้ นอกจากนี้ ยังได้ จัดทำกรอบ ASEAN Collective Investment Schemes (CIS) Framework เพื่อให้มีการเสนอขายกองทุนรวมข้ามประเทศในกลุ่มอาเซียน ASEAN Collective Investment Schemes (CIS) แก่ ผู้ลงทุนไทยทั่วไปแล้ว ขณะนี้มีกองทุนรวม 11 กองทุนที่คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์กลาง (Qualifying ASEAN CIS)

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

ความคืบหน้าของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยังเห็นได้ชัดจากการขยายการค้าการลงทุนของธุรกิจขนาดใหญ่ไปยังประเทศสมาชิกด้วยตนเอง เช่น **Super Group** จากสิงคโปร์ ที่ส่งกาแฟยี่ห้อ **Super** ไปขายในไทยและประเทศอื่น หรือกลุ่ม **Black Canyon Coffee** ของไทยที่ขยายกิจการไปยัง กัมพูชา ลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ รวมไปถึง กลุ่ม **CIMB** จากมาเลเซียที่ดำเนินธุรกิจการเงินใน 9 ประเทศอาเซียน

อาเซียนยังมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคอื่นของโลกมากขึ้น โดยเห็นได้จากการเติบโตของสายการบิน **Low-Cost** เช่น สายการบินแอร์เอเชียที่นอกจากจะให้บริการในไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ปัจจุบันมี 18 **Hub** ในอาเซียนและบินทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังบินไปยัง 13 ประเทศนอกอาเซียนอีกด้วย เช่น ญี่ปุ่น อินเดีย เกาหลีใต้ ฮองกง เป็นต้น

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

การเติบโตของธุรกิจการบินยังแสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มอาเซียนที่ชั้นชั้นกลางขยายตัวเพิ่มมากขึ้น การรวมตัวเป็น AEC ยังสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มธุรกิจข้ามชาติขนาดใหญ่ โดยจากการสำรวจข้อดีของบริษัทข้ามชาติของ KPMG พบว่า โอกาสทางธุรกิจยังมีอีกมาก เพราะการรวมเป็น AEC หมายถึงขนาดของตลาดที่ใหญ่ขึ้น ทำให้ต้องทบทวนและประเมินการลงทุนในกลุ่มนี้เสียใหม่

AEC ยังเอื้อต่อภาวะแวดล้อมทางธุรกิจให้กับบริษัทท้องถิ่นในแต่ละประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเก่าแก่ บริษัทที่ต้งใหม่ กิจการขนาดใหญ่หรือเล็ก ที่สามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น เพราะหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจในปี 2016 ที่เป็นการวางกรอบและวางรากฐานสำคัญแล้ว กลุ่มอาเซียนยังคงเดินหน้าพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ทั้งภาคธุรกิจ ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

สำหรับก้าวต่อไปของอาเซียนนั้น AEC Blueprint 2025 ระบุภาพรวมของอาเซียนในอีก 10 ปีข้างหน้าที่จะต้องมีการรวมตัวกันอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ทั้งในด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมและวัฒนธรรม โดยประชาคมอาเซียนจะต้องเป็นประชาคมที่มี ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประชาคมที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์

AEC Blueprint 2025 ระบุว่าอาเซียนจะต้องเป็นภูมิภาคที่มีการรวมตัวสูง (An Integrated and Highly Cohesive Economy) ทั้งการเปิดเสรีสินค้า ที่มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกทางการค้า ยกเลิก/ลดมาตรการที่มีใช้ภาษี ปรับปรุงกระบวนการพิธีการศุลกากร ปรับประสานมาตรฐานให้สอดคล้องกัน การเปิดเสรีการค้าบริการและส่งเสริมสภาพแวดล้อมด้านการลงทุน การเปิดเสรีบริการด้านการเงินและพัฒนาและรวมตัวตลาดทุน และการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือและนักธุรกิจ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศสมาชิกอาเซียนในห่วงโซ่มูลค่าโลก

อาเซียน จลยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

รายงาน ASEAN Economic Community 2015 : Progress and Achievements ประเมินว่าในปี 2025 อาเซียนจะมีความเชื่อมโยงกันแท้จริงทั้งในด้าน เครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน ที่เป็นโครงข่ายโทรคมนาคม (Hard Infrastructure) และ Soft Infrastructure Networks สำหรับการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลทั้งภายในประเทศสมาชิกเองและ ระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งยังประเมินว่าจะมีการร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจมากขึ้นและมีการพัฒนาเข้าสู่ การเป็น Digital Economy อีกด้วย

นอกจากนี้ AEC Blueprint 2025 ยังมุ่งไปที่การอำนวยความสะดวกทางการค้ามากขึ้น ผ่านกลไกต่างๆ เช่น ASEAN Single Window หรือ ASEAN-wide Self-Certification และ ASEAN Trade Repository รวมไปถึงการมีกลไกในการ บริหารจัดการกับการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการภาษี (Non-tariff barriers : NTBs) หรือผลจากการกีดกันของมาตรการ NTBs ซึ่งจะทำให้การดำเนินธุรกิจมีความโปร่งใสมากขึ้นกิจการทั้งขนาด ใหญ่และเล็กสามารถได้ประโยชน์จากการรวมตัวเป็น AEC ได้

อาเซียน ฉลุยสู่ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

อาเซียนกำลังเป็นภูมิภาคที่ทั่วโลกให้ความสนใจที่จะเข้ามาลงทุน ดังนั้น อาเซียนจำเป็นต้องจัดทำ ยุทธศาสตร์อาเซียน **ASEAN Strategy** ไว้รองรับกับการขยายธุรกิจการลงทุน ของบริษัทข้ามชาติที่จะเข้ามามากขึ้นรวมทั้งปรับปรุงนโยบายการลงทุนและการบริหารจัดการตลาดที่มีการแข่งขันและอำนวยความสะดวกทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ

ศักยภาพของอาเซียนจะโดดเด่นเพิ่มขึ้นอีก ด้วยการมีตลาดการเงินที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพมีเสถียรภาพ เพราะการรวมกันของตลาดการเงินอาเซียนจะมีผลให้การรวมตัวเป็น **AEC** บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น สมาชิกอาเซียนควรมีการเจรจาและการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการระหว่างกันซึ่งจะช่วยให้นำนามาตรการที่จำเป็นมาใช้ในการสร้างกรอบการกำกับดูแลให้สอดคล้องกัน

อาเซียน ฉลุยลุ AEC เปิดแผน 10 ปีพัฒนาต่อยอด

ในอีก 10 ปีข้างหน้าทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการร่วมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่ใช่เฉพาะภาคธุรกิจที่เป็นกิจการขนาดใหญ่เท่านั้น แต่กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ธุรกิจประเภท **Startups** หรือผู้ประกอบการวิสาหกิจ เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและก่อให้เกิดการสร้างงานและเสถียรภาพต่อระบบเศรษฐกิจ ที่สำคัญตลาดของภูมิภาคจะไม่เป็นเพียงฐานให้เข้าไปมีส่วนร่วมในตลาดโลกเท่านั้น แต่ต้องเป็นแหล่งที่สร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ เพื่อประสบความสำเร็จในการแข่งขันระดับโลกได้ ดังนั้นแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งเสริมให้อาเซียนเข้าสู่ระบบการผลิตห่วงโซ่ของโลกและเป็นแหล่งการผลิตที่ยั่งยืน มีอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูงและเป็นแหล่งสร้างสรรค์องค์ความรู้

การจัดทำแผนแม่บท **AEC Blueprint 2025** เพื่อต่อยอดการร่วมตัวเป็นประชาคมอาเซียน เป็นการวางเส้นทางพัฒนาในระยะ 10 ปีข้างหน้า ที่จะมียุทธศาสตร์ให้สถาบันและกลไกอาเซียน รวมถึงสำนักงานเลขาธิการอาเซียน มีความเข้มแข็งมากและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น และยังทำให้อาเซียนเป็นภูมิภาคความสามารถการแข่งขัน มีนวัตกรรมและพลวัต มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนความก้าวหน้าของภูมิภาคและการเติบโตของโลก